

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Bibilia Yugaga Atĩa Ũhoro wa Kĩyo? — Mũthingi · Maandĩko ma KJV marĩ na Nambaring cia Strong's

THE FOUNDATION · THE ORIGINAL STUDY, SET IN THE ANCIENT ORDER

Kĩyo — Ũrutani wa Mũthingi wa Bibilia

KIAMBĪRĪRIA

Ĩno nĩ wathomo wa mũhingo, na ĩambĩrĩria harĩa mūtũmwo aambĩrĩrie: ningĩ nĩ ũndũ ãyũ, mwĩrutanagie na kĩyo gĩothe. Kĩyo nĩ ihenya, kũmenyerera na ngoro, na wendo mũnene. Maandĩko nĩmaigithanĩtie mũndũ ũrĩ na kĩyo na kīgũũta hamwe, nĩguo tũrore mũthĩre yao na tũgĩe na ũũgĩ. Guoko kwa mũndũ ũrĩ na kĩyo nĩgũgaathana; naguo kīgũũta nĩgĩgatuĩka ngombo. No ta wone ũũ: meciiria ma mũndũ ũrĩ na kĩyo mekũrehe ũingĩ. Kĩyo ti kĩa guoko keerĩ; nĩ kĩa meciiria o namo. Mwĩrutanagie na kĩyo gĩothe kuongerera wĩtikio wanyu ũthingu. Nao wĩra ũcio nĩũcookaga na thĩinĩ: meciiria nĩmarahuhũrio, na meciiria mothe nĩmagatahwo matuĩke ma gwathĩkĩra Kristũ, nginya tũgĩe na meciiria ma Kristũ na tũigwo na thayũ mũkinyanĩru. Nĩwe mũhonokia wa arĩa mamũcaragia na kĩyo. Thoma na ũtuĩrie.

ITHIRANGI ITATU CIA MAKĪRIA MONERO ŪRŪ:

1. Kĩyo nĩ kĩĩ, na Maandĩko monanagia atĩa mũndũ mũkĩgu agatarĩĩ na ũrĩa arĩ na ũgũũta?
2. Mũndũ mũcamba onagwo agĩĩka atĩa — na nĩ atĩa acaragagia — nginya mũthia?
3. Kĩyo kĩongagĩrĩa atĩa gwĩtĩkia, na meciiria nĩmarwahagio atĩa nginya tũgĩe na meciiria ma Kristo?

CIUGO CIA KIRIIKI

“Kĩyo” — **G4710 spoude** — ihenya, kĩyo kĩa ma, kĩyo

ndũrĩra ya ciugo — gwĩyamũrĩra kũrutana kĩyo gĩothe (2 Petero 1:5); mwĩyamũrĩre gũtũma gwĩtwo kwanyu na gũthuurwo kwanyu gũikare kũrĩ gwa hakika (2 Petero 1:10)

“Kũnyona” — **G3576 nothros** — gũthĩĩ kahora, kũaga ũũgĩ

ũrĩa mũkindĩrĩri agĩrĩrwo nĩ atĩ ndakanahaane rĩ o na rĩ — mũtikanaage kīgũũta, no mũtuĩke arũmĩrĩri a arĩa magayaga ciĩranĩro (Ahibirania 6:12)

“thaayũ wa ngoro” — **G703 arete** — gwĩka wega, kũgoocwo, ũgaĩte
ũrĩa kīyo kīongagĩrĩra wĩtĩkio (2 Petero 1:5); kiugo kũ kĩo kĩmwe nĩ kīgarũrĩtwo gĩgatuĩka kũgooca thĩinĩ wa 1 Petero 2:9

“Riera” — **G1391 doxa** — gĩtĩĩo, ũgooci, riri
atwĩtĩte tũgĩe na riri na wagĩrĩru (2 Petero 1:3)

“gũcaria na kīyo” — **G1567 ekzeteo** — gũcaria, gũcaria na kīyo
nĩ mũrĩhi wa arĩa mamũrongoragia na kīyo (Ahibirania 11:6)

“Kũrutana na kīyo” — **G2204 zeo** — Kũhiũha, gũtherũka
na aarĩ mũrugarĩ ngoro-inĩ, akĩrutana na kīyo maũndũ ma Mwathani (Atũmwo 18:25)

“Kwerũhia” — **G342 anakainosis** — gũcookererio, gũtũma kũgĩe kĩndũ kĩerũ
garurwo na kũiniĩrwo kwa meciiria manyu (Aroma 12:2)

“meciria” — **G3563 nous** — meciiria, ũmenyo
nĩtũrĩ na meciiria ma Kristo (1 Akorinĩtho 2:16)

“Meciiria mega” — **G4995 sophronismos** — Meciria mega
ti roho wa guoya, no wa hinya, na wa wendo, na wa meciiria maiganu (2 Timotheo 1:7)

CIUGO CIA KIHEBERI

“Kũrutana wĩra na kīyo” — **H2742 charuts** — njuguta; kĩndũ gĩa gũcooya ngano; thahabu ĩrĩa njega mũno; itua

guoko kwa mũndũ kīyourĩru nĩ gwathanaga (Thimo 12:24); indo cia mũndũ kīyourĩru nĩ cia goro (Thimo 12:27)

“Kũnyona” — **H6102 atsel** — Ndaganu, mũnyihu

njĩra ya mũndũ kīgũũta ĩhaana ta rūgiri rwa mĩigua (Thimo 15:19); kiugo kũ no kĩo kīgũũta — thĩ harĩ thigiriri, wee kīgũũta (Thimo 6:6)

“Ũgũthi” — **H6103 atslah** — ũgũrũku, ũnogu

nĩ ũndũ wa ũgũnjũ mũno nyũmba nĩyanangaga (Kohelethu 10:18)

“Ũcaragia na kīyo” — **H7836 shachar** — gũcaria tene, gũcaria na kīyo

ũrĩa ũtuĩragia wega na kīyo nĩegwĩtongoria wega (Thimo 11:27)

“meciria” — **H3336 yetser** — Meciria, mũthiũrũrũkano

ũrĩa meciiria make magĩrĩrĩrio harĩwe (Isaia 26:3)

“Aikarire” — **H5564 samak** — kũrũgama, kwĩgemera, gũtiirĩrĩa

Nĩgũtũũria mũndũ ũcio na thayũ mũkinyanĩru, ũrĩa meciiria make mekĩrĩtwo harĩwe (Isaia 26:3)

(Mecabania makwa mwene — charuts (H2742, diligent) nĩ kuuga kũrutana wĩra na kīyo. O na nĩngĩ nĩ kuuga kĩndũ kĩa mũno kĩa gĩcũhĩ, thahabu njega, na itua — mũkuru wa itua, Joel 3:14. Indo cia mũndũ ũrutanaga wĩra na kīyo nĩ cia goro mũno: kiugo kĩo kĩo nĩ thahabu.)

I. KWĪRUTANĪRIA NA KĪYO GIOTHE — MŪKANDA

A. 2 Petero 1:5 Na nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ kĩũmbe, kĩĩrutanĩriei mũno nĩguo muonganĩrĩrie wĩtĩkio wanyu na wagĩrĩru; naguo wagĩrĩru mũwonganĩrĩrie na ũmenyo; **[G703 arete ■] [G4710 spoude ■]**
ŪKĪRUTA WĪRA WA KĪYO GĪOTHE → ONGERERA WĪTĪKIO WAKU ŪIGWANA.

II. MŪNDŪ MŪNJĪRU NA MŪNDŪ WA THIRŪ

A. Thimo 12:24 Moko ma mũndũ ũrĩ kīyo nĩmo magaathana, no kīgũũta gĩkaarutithio wĩra wa ũkombo.
[H2742 charuts ■]

MOKO MA MŪNDŪ ŪRĪ KĪYO NĪMO MAGAATHANA, NO KĪGŪŪTA GĪKAARUTITHIO WĪRA WA ŪKOMBO.

B. Thimo 15:19 Njĩra ya kīgũũta nĩkũhingwo ĩhingĩtwo na mĩigua, no njĩra ya mũndũ mũrũngĩrĩru nĩ njĩra njariĩ. **[H6102 atsel ■]**

NJĪRA YA MŪNDŪ WA GŪKĪĪNDA = NĪ RŪGARI RWA MĪĠGŪA; NJĪRA YA ŪTHINGU NĪ NJARIIRE.

C. Thimo 18:9 Mündũ kīgũũta wĩra-inĩ wake nĩ wa nyina na ũrĩa wanangaga.

NDONYA WA WĨRA = MŪRŪ WA NYINA NA MŪKĪRĪTHIRI MŪNENE.

D. Thimo 19:24 Kīgũũta kīrikagia guoko gwakĩo thaani-inĩ; gĩgakĩremwo o na nĩgũgũcookia kanua!

KĪGŪŪTA KĪRIKAGIA GUOKO GWAKĨO THAANI-INĨ → GĪGAGĪREMWO O NA NĪGŪGŪCOOKIA KANUA!

E. Thimo 21:25 Merirĩria ma mündũ kīgũũta nĩmo makaamũũraga, tondũ moko make matiendaga kũruta wĩra. (26) Mũthenya wotho eriragĩria o makĩria, no arĩa athingu maheanaga mategũtara.

TONDŪ MOKO MAKE MATIENDAGA KŪRUTA WĨRA → MERIRĨRIA MA MŪNDŪ KĪGŪŪTA NĪMO MAKAMŪŪRAGA.

F. Thimo 24:30 Ndaahitũkĩire mũgũnda-inĩ wa kīgũũta, ngĩhitũkĩira mũgũnda-inĩ wa mĩthabibũ wa mündũ ũtooĩ gũkũũrana maũndũ; (31) na rĩrĩ, mĩigua yamerete kũndũ guothe, na mũgũnda ũkaiyũra riya, naruo rũthingo rwa mahiga rũkamomoka. (32) Nĩndacũũranirie na ngoro yakwa maũndũ macio ndonire, na ngĩĩruta ũndũ kuumana na ũrĩa ndonire: (33) Mũtugo wa gũkoma hanini, gũcooka toro hanini, gũkũnja moko hanini ũhurũke; (34) naguo ũthĩini ũgaagũkorerera ta mũitũ, na wagi ũgũkorerera ta mündũ wĩohete indo cia mbaara.

MŪGŪNDA WA MŪNDŪ WA NDĪRO → WAKĨRA MĠGAA YOTHE + RŪTHINGO RWA MAHIGA RWAGĪTHĪKA → ŪKĪA NA WĪA.

G. Kohelethu 10:18 Mündũ angĩkorwo arĩ kīgũũta, mũitĩrĩro ya nyũmba yake nĩhacagĩrĩra; namo moko make mangĩregera, nyũmba no yure. **[H6103 atslah 📖]**

ŪNOGU MŪINGĪ → MWAKO NĪŪTHŪKAGA; KŪREGERA WĨRA WA MOKO → NYŪMBA NĪITĪKAGA.

H. Thimo 19:15 Ūgũũta ũrehaga toro mũnene, na mündũ gĩthayo arĩagwo nĩ ng'aragu.

ŪNOGU → TORO ŪNENE; MŪNDŪ ŪTARUTAGA WĨRA NĪAKAANYARIIRWO NĪ NGARA.

I. Thimo 6:6 Thiĩ harĩ thigiriri, wee kīgũũta gĩkĩ; ũcũũranie mũtugo yayo nĩguo ũũhĩge! (7) Ndĩrĩ mũnene, kana mũmĩrũgamĩrĩri, o na kana mũmĩathi (8) no nĩĩgagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa, na ĩgacookanĩrĩria irio ciayo hĩndĩ ya magetha. (9) Ūgũkoma hau nginya-rĩ, wee kīgũũta gĩkĩ? Ūrĩũkĩra rĩ, ũtuge toro waku? (10) Komakoma gatoro kanini, na ũcũngacũnge hanini, na ũkũnje moko hanini nĩguo ũhurũke; (11) atĩrĩ, ũthĩini ũgaagũkorerera ta mũitũ, ũkorererwo nĩ wagi ũhaana ta mündũ wĩohete indo cia mbaara.

THIĨ HARĨ THIGIRIRI → ŪCŪŪRANIE MŪTUGO YAYO NĠGUO ŪŪHĠGE! NDĠRĠ MŪNENE.

(Meciiria makwa mwene — Thimo 24 na Thimo 6 ihũthagĩra ciugo o ro icio maita meerĩ: ũkoma gũkuĩ, ũkoma gũkuĩ, gũkũnja moko gũkuĩ nĩguo ũkome. Ciugo icio ciheanĩtwo maita meerĩ, nĩ ũndũ ũcio mũkaana ũyũ nĩ wa ma kũna.)

J. Thimo 26:13 Kīgũũta kiugaga atĩrĩ, “Njĩra-inĩ kũrĩ na mũrũũthi, mũrũũthi mũrĩĩani ũrorũũra njĩra-inĩ cia itũũra!” (14) Ta ũrĩa mũrango ũtindaga ũkĩgarũrũka ihocio-inĩ ciaguo, noguo kīgũũta gĩtindaga gĩkĩĩgarũra gĩkomete ũrĩrĩ-inĩ wakĩo. (15) Kīgũũta gĩkagia guoko gwakĩo o thaani-inĩ; kĩnogagio nĩgũcooka gũkuoya gĩgũkinylie kanua-inĩ. (16) Kīgũũta kĩĩonaga kĩrĩ kĩũgĩ maitho-inĩ makĩo, gũkĩra andũ mũgwanja arĩa macookagia ũhoru na ũũgĩ.

MŪNDŪ MŪGŪRŪ OIGAGA ATĠRĠ, NĠ KŪRĠ MŪRŪŪTHI NJĠRA-INĠ → ARĠ MŪŪGĠ GŪKĠRA ANDŪ MŪGWANJA KŪRINGANA NA MECIIRIA MAKE MWENE.

K. Thimo 12:27 Mündũ kīgũũta o na ndahĩhagia nyama cia ũguĩmi wake, no mündũ ũrĩ kĩyo onaga indo ciake irĩ cia goro.

ŪTONGA WA MŪNDŪ MWĠRUTANĠRI = WA GORO.

L. Thimo 13:4 Ngoro ya kīgũũta ĩĩriragĩria na ndĩone kĩndũ, no merirĩria ma mündũ ũrĩ kĩyo nĩmakahingio.

MŪNDŪ ŪRĠA WA GŪKORWO ARĠ WA VĠVYA NĠECERAGĠRĠRIA, NA NDAGĠAGA NA KĠNDŪ; NO ROHO WA MŪNDŪ ŪRĠA MŪĠĠGĠRĠRU NĠŪGATHIINDWO NA MAGUTA.

M. Thimo 21:5 Mĩbango ya arĩa marĩ kĩyo nĩrehaga uumithio, o ta ũrĩa ti-itherũ ihenya inene rĩrehaga ũthĩini.

MĠBANGO YA ARĠA MARĠ KĠYO → UUMITHIO; IHENYA INENE → ŪTHĠĠINI.

(Meciiria makwa mwene — ririkana kiugo: MECIIRIA ma mündũ ũrĩa ũrutaga wĩra na kīyo. Kīyo kīambaga gũkorwo meciiria-inĩ mbere ya gũkorwo guoko-inĩ. Ũrutani ũyũ nĩũgacokera harĩ ũhoru ũyũ hĩndĩ ya kwerũhio kwa meciiria.)

N. Thimo 11:27 Mündũ ũrĩa ũcaragia maündũ mega arĩonaga o wega, no ũrĩa ũcaragia maündũ mooru no mo marĩmũkoraga. **[H7836 shachar ■]**

ŪCARAGIA MAÜNDŪ MEGA NA KĪYO → ARĪONAGA O WEGA.

III. NĪ MŪRĪHI WA ARĪA MAMWETHAGA NA KĪIRUTA

A. Ahibirania 11:6 Na rĩrĩ, gũtarĩ na wĩtĩkio gũtingĩhoteka gũkenia Ngai, tondũ mündũ ũrĩa wothe ũũkaga harĩ we no nginya etĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai, na atĩ nĩwe ũheaga arĩa othe mamũcaragia na kīyo iheo ciao. **[G1567 ekzeteo ■]**

NA ATĨ NĪWE ŪHEAGA ARĪA OTHE MAMŪCARAGIA NA KĪYO IHEO CIAO.

B. Atũmwo 18:24 O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciarĩirwo Alekisanderia, agĩũka Efeso. Aarĩ mündũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandĩko. **[G2204 zeo ■]** (25) Nĩarutĩtwo na njĩra ĩrĩa ya Mwathani, na akaaragia na kīyo kīnene, na akarutanaga ũhoru wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuũka ũbatithio ũrĩa ooĩ warĩ o wa Johana.

NA HINYA MA MAANDĪKO + NA KĪYUKAGIRIO GĪKO ROHO-INĨ → AARUTANE NA KĪIYA MAUNDŪ MA MWATHANI.

IV. TUIKARE NA KĪIRO, NĪGUO MWONEKE NĪWE MŪRĪ NA THAYŪ

A. 2 Petero 3:14 Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arata akwa nyendete mũno, kuona atĩ nĩmwĩrĩgĩrĩire ũndũ ũyũ-rĩ, kĩĩrutanĩriei mũkoragwo mũtarĩ na kĩmeni, na mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ na thayũ nake.

NEEMA MŪCĪRE → MAKORWO NĪ WE MŪRĪ NA THAYŪ, MŪTHERU, NA MŪTHĪNU-INĨ WA GĪTIO.

(Meciiria makwa ma guo mwene — tondũ nĩmuonaga mwendaga maündũ ta macio: mwendaga maündũ marĩkũ? Rĩrĩa rĩrĩ mbere ya rĩrĩ nĩrĩonanagia maündũ macio nĩ marĩkũ.)

B. 2 Petero 3:10 No rĩrĩ, mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta mũici. Mũthenya ũcio-rĩ, igũrũ nĩrĩkabuĩria na mũrurumo mũnene; nacio ciũmbe iria itũire kũu igũrũ nĩikaahĩa nĩ mwaki ithire, nayo thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo nĩigacinwo ithire biũ. (11) Kuona atĩ indo ciothe nĩikaanangwo na njĩra ĩyo-rĩ, inyuĩ mũkiagĩrĩirwo gũkorwo mũrĩ andũ a mũthemba ũrĩkũ? Inyuĩ mwagĩrĩirwo nĩgũtũũraga mũtũũrĩre mũtheru na wa kwĩyamũrĩra Ngai (12) mũgĩtanyaga na mũkĩĩriragĩria mũthenya ũcio ũkinye narua. Mũthenya ũcio wakinya-rĩ, igũrũ nĩrĩkaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irĩ kuo ihĩe nĩ mwaki, itweke.

GWĪTERERA + KŪHIŪHĪRIA GŪŪKA KWA MŪTHENYA WA NGAI → MŪRABATĪIRWO GŪTUŪKA ANDŪ A MŪTHEMBA ŪRĪKŪ.

C. Ahibirania 6:11 Tũngĩenda mündũ o mündũ wanyu onanie kīyo o ta kīu o nginya mũthia, nĩguo mũkaahingĩrio maündũ marĩa mũtũire mwĩrĩgĩrĩire. **[G3576 nothros ■]** (12) Tũtikwenda mũtuĩke igũũta, no tũkwenda mwĩgerekanagie na andũ, arĩa nĩ ũndũ wa gwĩtikia na gũkirĩrĩria kwao nĩkuo gũtũmaga magairwo maündũ marĩa meranĩirwo.

ONYONIA KĪYAMA KĪRA KĪMWE NGINYA MŪTHIA → MŪKĪAGE ŪNANI, NO MŪRUATĪRĪRIE ARĪA MAGAYA MĪHĪTO.

D. Ahibirania 12:15 Menyererai gũtikagĩe mündũ o na ũmwe wanyu ũkwaga gũkinyĩrwo nĩ Wega wa Ngai, na mũtigetĩkĩrie ũndũ mũũru ũhaana ta mũri wa mũtĩ mũrũrũ ũkũre thĩinĩ wanyu, ũcooke kũrehe thĩina na ũthaahie andũ aingĩ.

MWĪMENYAGĪRĪREI NA KĪYO → NĪGUO GŪTIKAGĪE MÜNDŪ ŪNGĪAGA WEGA WA NGAI.

E. 2 Petero 1:10 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, ĩkagĩrai kīyo makĩria nĩguo mũtũme gwĩtwo kwanyu na gũthuurwo kwanyu kũrũme biũ. Nĩgũkorwo mũngĩĩka maündũ macio-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ mũkaagũa **[G4710 spoude ■]**

ĨKAGĪRAI KĪYO MAKĪRIA NĪGUO MŪTŪME GWĪTWO KWANYU NA GŪTHUURWO KWANYU KŪRŪME BIŪ → GŪTIRĪ HĨNDĪ MŪKAAGŪA.

(Meciiria makwa ma mwene — mwakorwo mwĩkaga maündũ maya: nĩ maündũ marĩkũ? Nĩ maündũ marĩa mongereirwo wĩtĩkio-inĩ waku. Nĩ ũndũ ũcio wĩrutwo rĩu ũrarora ũndũ wa mbere ũrĩa wongereirwo: ongerera wĩtĩkio waku wagĩrĩru.)

V. ONGERERA WĪTĪKIO WAKU WAGA

A. 2 Petero 1:3 Rĭu-rĭ, hinya wake wa ũngai nĭŭtũheete kĭrĭa gĭothe gĭtũbataragia nĭguo tũhote gũtũura muoyo na twĭamũrĭire Ngai, nĭ ũndũ wa kũmenyana nake ũcio watwĭtire tũgĭe na riiri wake mwene o na wagĭrĭru wake. **[G703 arete ■] [G1391 doxa ■]**

HINYA WAKE WA ŨNGAI NĭŭTũHEETE KĭRĭA GĭOTHE → Nĭ ũNDũ WA ŬCIO WATWĭTIRE TũGĭE NA RIIRI WAKE MWENE O NA WAGĭRĭRũ WAKE.

B. 1 Petero 2:9 No inyuĩ-rĭ, mũrĭ rũruka rũthuurĭtwo, na thiritũ ya athĭnjĭri-Ngai ya nyũmba ya ũthamaki, ningĭ mũrĭ rũrĭrĭ rwamũre, o na andũ a Ngai kĭũmbe, nĭguo mwanagĭrĭre ũgooci wa ũcio wamwĭtire muume nduma-inĭ mũtoonye ũtheri-inĭ wake wa magegania. **[G703 arete ■]**

RUCIARO RWATHUURWO + ŬTHINJIRI-INI WA ŬTHAMAKI + RũRĭRĭ RWERU + ANDũ A GĭAKO → HERO WA GũTHERERA ŬGO WAKE.

(Meciiria makwa mwene — kĭgongona gũkũ nĭ arete (G703, ũgima), na nĭ kiugo o kĭrĭa kĭmwē kĭa virtue. Arĭa Ngai atũmĭte moimbũraga ũgima wa ũrĭa ũmetũmĭte moime nduma-inĭ magĭtoonya ũtheri-inĭ wake wa magegania.)

C. Afilipi 4:8 Ŭhoru wa kũrĭkĭrĭria, ariũ na aarĭ a Ithe witũ-rĭ, nĭ atĭ maũndũ marĭa ma ma, na marĭa ma gũtĩĩka, na marĭa ma kĭhotoo, na marĭa matheru, na marĭa ma kwendeka, na marĭa ma kwĭrĭrĭrio, angĭkorwo kũrĭ maũndũ mega kũna na ma kũgaathĭrĭrio-rĭ, mwĭciiragiei ũhoru wa maũndũ ta macio.

[G703 arete ■]

ANGĭKORWO KũRĭ WĭRUME O NA ŬRĭKĭ → ECIRIRIAI MAKĭRĭA MA MAũNDũ MACAKA.

D. Afilipi 4:6 Mũtigatangĭke ngoro nĭ ũndũ o na ũrĭkũ, no rĭrĭ, menyithagiai Ngai maũndũ marĭa mothe mwendaga, mũkĩmũhooyaga, na mũkĩmũthaithaga, o na mũkĩmũcookagĭria ngaatho. (7) Naguo thayũ wa Ngai, ũrĭa ũtangĩmenyeka ũrĭa ũtariĩ, nĭũrĩmenyagĭrĭra ngoro cianyu o na meciiria manyu thĭinĭ wa Kristũ Jesũ.

TIGA GWĭTANGA GA ŬNDũ O NA Ŭ MũGUNDA-INI WAKU → ITHONI RĭA NGAI RĭKAAMENYERERA NGORO CIANYU NA MECIRIA MANYU.

VI. GARũRWO NA KũGWĭKA MENYA MAKĭRUO

A. Aroma 12:1 Nĭ ũndũ ũcio, ariũ na aarĭ a Ithe witũ, ndamũthaitha tondũ wa ũrĭa Ngai anamũiguĩra tha, mwĩrute mĩrĭ yanyu ĩtuĩke magongona marĭ muoyo, na matheru mangĩkenia Ngai, arĭ guo ũtungata ũrĭa wagĭrĭire na wa ma wa kũgoocithia Ngai. **[G342 anakainosis ■]** (2) Mũtikanahaananie ũhoru wanyu na maũndũ marĭa mekagwo nĭ andũ a thĭ ĩno; no garũrũkai na ũndũ wa kwerũhio meciiria manyu. Hĩndĩ ĩyo nĭmũrĭhotaga kũmenya na gwĭtũkĭra wendi ũcio wa Ngai, o wendi ũcio wake mwega ũrĭa wa kũmũkenagia, na mũkinyanĩru kũna.

MũTIKAHAANANE NA THĭ ĩNO → MũGARũRũKE NA KWĭRUHĭO MECIRIA MANYU → MWĭRORE ŬRĭA ŬRĭ WENDA WA NGAI ŬRĭ MWEGA, NA WĭGWĭRĭRWO, NA MũGIMA.

(Mecabuko makwa mwene — mwĩrĭ nĭwo ũheanĩtwo, no mũndũ nĭagarũrũkagio na kwerũhio kwa ND. Gũkũ kĭyo gĭcokaga na thĭinĭ: to wĭra wa moko wiki, no meciiria ma andũ marĭ na kĭyo.)

B. 2 Akorinitho 10:3 Nĭgũkorwo o na gũtuĩka tũtũũraga thĭ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĭa andũ a thĭ marũaga. (4) Matharaita marĭa tũrũaga namo ti ma thĭ ĩno, no nĭ marĭa marĭ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgitĩro cia hinya. (5) Nĭtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wothē wa mwĭtũũgĭrio wa ngoro ũrĭa ũngĭgirĭrĭria ũhoru wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciiria o mothe nĭguo matuĩke mĭgwate ya gwathĩkagĭra Kristũ.

NĭTũMOMORAGA NGARARI → NA TũGATAHA MECIRIA O MOTHE NĭGUO MATUĩKE MĭGWATE YA GWATHĩKAGĭRA KRISTũ.

C. 1 Akorinitho 2:16 “Nĭ ũndũ-rĭ, nũũ ũngĩmenya meciiria ma Mwathani, nĭguo akĩmũtaare?” No ithuĩ tũrĭ na meciiria ma Kristũ. **[G3563 nous ■]**

NO ITHUĩ TũRĭ NA MECIRIA MA KRISTũ.

D. Afilipi 2:5 Mwĩciirĭie wanyu wagĭrĭrwo ũtuĩke o ta ũrĭa warĭ na Kristũ Jesũ: (6) We-rĭ, o na gũtuĩka aarĭ Ngai, ndonire kũiganana na Ngai taarĭ ũndũ wa gũkumbatĩrio (7) nowe nĭgũtiganĩria aatiganĩrie

ūnene wake wothe, agĩtuĩka ta ngombo, agĩciarwo ta andũ a gũkũ thĩ. (8) Nake ahaana ta mündũ-rĩ, akĩĩnyihia, na agĩathĩka o nginya akĩūrāgwo, o kũūrāgwo kũrĩa kwa mũtharaba!

REKWA MECIRIRIA MARĪA MOO THĪINĪ WA KRISTO JESŪ MAGĪE THĪINĪ WANYU → WEENYENYIHIRE + AGĪATHĪKĪRA NGINYA GŪKUA.

(Mawoni makwa mwene — Akorinitho yugaga tũrĩ na meciria ma Kristo; Afilipi igakwĩra reke meciria maya makorwo thĩinĩ waku. Kĩrĩa tũrĩ nakĩo, no nginya tũreke gĩtũũre thĩinĩ witũ.)

E. Aroma 8:6 Meciria ma mündũ mwĩhia marehaga gĩkuũ, no meciria marĩa maathagwo nĩ Roho marehaga muoyo na thayũ; (7) meciria marĩa mehagia marĩ ũthũ na Ngai. Meciria macio matiathĩkagĩra watho wa Ngai, o na matingĩhota gwĩka ũguo. (8) Andũ arĩa maathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia matingĩhota gũkenia Ngai. (9) No rĩrĩ, inyũ mũtiathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, no mwathagwo nĩ Roho, angĩkorwo Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu. No rĩrĩ, mündũ o wothe ũtarĩ na Roho wa Kristũ-rĩ, ũcio ti wa Kristũ.

GWĪCIRIRIA MA MWĪRĪ = GĪKUŪ; GWĪCIRIRIA MA ROHO = MŪTŪRE NA THAYŪ.

F. Isaia 26:3 Mündũ ũrĩa ũrĩ meciria makindĩrie harĩwe-rĩ, nĩwe ũgaatũũria na thayũ mũkinyanĩru tondũ nĩakwĩhokete. **[H5564 samak ■] [H3336 yetser ■]**

MECIRIA MAKĪGWATA HARĪ WE → ŪRĪMŪIGA THAYŪ WA ŪNENE.

G. Aefeso 4:23 nĩgeetha mwerũhĩrio mwĩciĩrĩrie wanyu; (24) na mwĩhumbe mündũ ũrĩa mwerũ, ũrĩa wombirwo ahaanaine na Ngai, arĩ na ũthingu na ũtheru ũrĩa wa ma.

GERUHWO KĪRURI-INĪ GĪA MECIRIA MANYU → MWĪHUMBE MÜNDŪ ŪRĪA MWERŪ.

H. 2 Timotheo 1:7 Nĩgũkorwo Ngai ndaatũheire roho wa gũtwĩkagĩra guoya, no aatũheire roho wa gũtwĩkĩra hinya, na wa wendani, na wa ũũgĩ wa kwĩnyiita maũndũ-inĩ mothe. **[G4995 sophronismos ■]**
TIGUACIRIO GĪTIO KĪA GWĪTIGĪRA → HĪNYA + WENDANI + MECIRIA MEEGA.

I. Afilipi 4:13 Nĩhotaga gwĩka maũndũ mothe na ũndũ wa Kristũ ũrĩa ũheaga hinya.

NĪHOTAGA GWĪKA MAÜNDŪ MOTHE NA ÜNDŪ WA KRISTŪ ÜRĪA ÜHEAGA HINYA.

J. 1 Petero 1:13 Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩhaarĩirie meciria-inĩ manyu; tuĩkai andũ a kwĩrigagĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; na mũige kĩĩrĩgĩrĩro kĩanyu biũ harĩ wega ũrĩa mũkaaheo hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

OHINGA NJOKA CIA MECIRIRIA MAKU → WĪRIGĪRĪRE NGAI NGINYA MŪTHIA.

K. Afilipi 4:8 Ūhoru wa kũrĩkĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ maũndũ marĩa ma ma, na marĩa ma gũtĩĩka, na marĩa ma kĩhooto, na marĩa matheru, na marĩa ma kwendeka, na marĩa ma kwĩrirĩrio, angĩkorwo kũrĩ maũndũ mega kũna na ma kũgaathĩrĩrio-rĩ, mwĩciiragiei ũhoru wa maũndũ ta macio.

MAÜNDŪ MOTHE MARĪ MA MA + MEGA + MA KĪHOOTO + MATHERU + MA KWENDEKA + MARĪ NA ÜGWATI MWEGA → MWĪCIRIE MAÜNDŪ MACIO.

(Mecirie makwa ma kiongo — wĩrutwo ũyũ ũcokaga o harĩa waambĩrĩrie: kũheana kĩyo gĩothe. Kĩyo ti wĩra wa moko mĩtheremba. Nĩ kĩrutaga wĩra thĩinĩ, nginya meciria makarahũrwo, magatahwo mathĩ ũhoru-inĩ wa gwathĩkĩra Kristũ, na magaikara marũmite harĩ Wee marĩ na thayũ mũkinyanĩru.)

KŪHINGA

2 Petero 1:10 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, ĩkagĩrai kĩyo makĩria nĩguo mũtũme gwĩtwo kwanyu na gũthuurwo kwanyu kũrũme biũ. Nĩgũkorwo mũngĩĩka maũndũ macio-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ mũkaagũa

NĪGŪKORWO MŪNGĪIKA MAÜNDŪ MACIO-RĪ, GŪTIRĪ HĪNDĪ MŪKAAGŪA.

2 Petero 1:11 na nĩmũgetĩkĩrio na ũtugi mũtoonye thĩinĩ wa ũthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ.

MŪRIGO WA GŪTONYA ÜRĪA MŪRAAHEETWO NA ÜINGĪ → NA MŪTHENYA WA ÜTHAMAKI WA TENE NA TENE.

(Meciria makwa mĩanĩrĩra — rĩrĩ ũrutani wothe rĩmwe rĩtahĩtũkĩte. Wambĩrĩrie na kũheana kĩyo gĩothe na ũgaathira na kĩingĩro kũrĩa mũheetwo na ũtaana. Gatagati-inĩ ka macio meerĩ: kĩyo kĩgĩtwo kũng'ethanĩra na ũgũũthu. Kĩoneka thĩinĩ

wa kũrongoria Ngai o na thĩĩĩ wa kũrora mũthenya wake. Ningĩ ĩgacoka thĩĩĩ mwene — ĩgekĩrĩrĩria wega ĩgũrũ rĩa wĩtĩkio, ĩkoheria meciiria, ĩgatahĩrĩria meciiria mothe matũĩke ngombo cia Kristo — nginya mũndũ ũcio agatũũrio nĩ Ngai thĩĩĩ wa thayũ mũkinyanĩru, na ndakagũa o na rĩ.)

KĨGERANIO GĨA GWĨMENYERIA

1. 2 Petero 1:5 — Kĩĩrutanĩriei mũno nĩguo muonganĩrĩrie wĩtĩkio wanyu na:

- a) ũmenyo
- b) wagĩrĩru
- c) kũirĩrĩria

2. Thimo 12:24 — Moko ma mũndũ ũrĩ kĩyo:

- a) magaathana
- b) gũtũũra rungatĩro
- c) gũthũrũhio

3. Ahibirania 11:6 — Nĩwe ũheaga arĩa othe:

- a) etĩkie atĩ we nĩ we kũrĩ
- b) gũũka kũrĩ Ngai
- c) kũmũcaria na kĩyo

4. 2 Petero 3:14 — Kĩĩrutanĩriei mũkoragwo nĩwe onaga mũrĩ:

- a) mũrĩ na thayũ, mũtarĩ na kĩmeni, na mũtarĩ na ũcuuke
- b) mĩtũũrĩre-inĩ yothe theru na wĩtĩkio wa Ngai
- c) na inegene inene

5. Aroma 12:2 — Garũrũkai na ũndũ wa:

- a) tha cia Ngai
- b) ũtungata waku wa ũhoru wa gũtũũgĩrio
- c) kwerũhio meciiria manyu

6. Aroma 8:6 — Kũgĩa na meciiria ma mũndũ mwĩhia:

- a) muoyo na thayu
- b) gĩkuũ
- c) thayũ mũkinyanĩru

7. Isaia 26:3 — Nĩwe ũgaatũũria na thayũ mũkinyanĩru mũndũ ũrĩa ũrĩ meciiria:

- a) makindĩirie harĩwe
- b) na ihenya
- c) hakigwo mũcibe

MAJIBU MAGIRIRU: 1-b, 2-a, 3-c, 4-a, 5-c, 6-b, 7-a

ŨŨ NDŪRANIRI ŨYŨ WAGAWANYIKA

ŪRUTANI ŨYŨ ŪRONGERERA ATĨA: WEGA-INĨ NĨGUO ONGERERWO ŪMENYO, NA ŪMENYO-INĨ NĨGUO ONGERERWO WĨGIRĨRĨRIA (2 PETERO 1:5-7). ŨYŨ NĨGUO IKINYA RĨRĨA RĨRŪMĨRĨIRE MŪNYORORO-INĨ, NGATHĨ YOTHE ĨHEANITWO NA KĨYO.

→ ŪRĨA ŪHORU ŨYŨ ŪKINYAGĨRA MŪTHIA: ANDŪ ARĨA MARĨ NA KĨYO NĨMARŪMAGĨRĨRA ARĨA, NA ŪNDŪ WA WĨTĨKIO NA ŪKIRĨRĨRIA, MAGAYAGA CIĨRANĨRO (AHIBIRANIA 6:12). KĨYO GĨATHIAGA HAMWE NA WĨTĨKIO NA ŪKIRĨRĨRIA, O NGINYA MŪTHIA.

ŪRĨA CIUGO CIARĨ BATA: CHARUTS (H2742, DILIGENT) NĨ KIUGO KĨRĨA KĨGĨTAŪRAGWO MŪNDŪ MŪRUTANĨRĨRI. NINGĨ NĨ KIUGO KĨRĨA KĨGĨTAŪRAGWO THAHABU NJEGA O NA KĨANDA KĨA ŪTUA-ITUA — MŪNDŪ MŪRUTANĨRĨRI NĨ MŪNDŪ MŪTUĨKU ITUA, NA INDO CIAKE NĨ CIA GORO MŪNO.

ŪNDŪ ŨYŨ ŪKUONEKA ATĨA HARĨWE: KWERŪHIO KWA MECIIRIA (AROMA 12:2) NĨ WĨRA WA THĨINĨ WA KĨYO. ĨKĨRA MECIIRIA MOTHE MŪGWATE WATHĨKĨRA-INĨ WA KRISTŪ (2 AKORINITHO 10:5), NA ŪIGWO THAYŪ-INĨ MŪKINYANĨRU

(ISAIA 26:3).
ŪNDŪ ŪYŪ WONANAGIA ATĪA HARĪ ŪTŪŪRO-WA-TENE: KAGIAI ŪŪRU NA KĪYO, NA MŪTIKAGŪA O NA RĪ. NĪMŪRĪHEAGWO
ŪINGĪRO NA ŪINGĪ MŪNO BŪRŪRI-INĪ WA ŪTHAMAKI WA TENE NA TENE (2 PETERO 1:10-11).
UNAINGĪHOTA GWĪKA ATĪA NĪGŪTĪRA ŪHONOKI?

Rora wĩrutwo witũ wa Bibilia — "Ngwagĩrĩrwo Nĩ Gwĩka Atĩa Nĩguo Honokio"

SOURCES & CREDITS

Scripture: Kikuyu Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.
Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).
Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).
Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).
© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).